

Саветодавна комисија за људска права

ТСС зграда Д-12, седиште мисије УНМИК-а, Приштина, Косово, електронска пошта hrar-unmik@un.org, телефон +381 (0)38 504 604 локал 5182

МИШЉЕЊЕ

Датум усвајања: 24. јануар 2014. године

Предмет бр. 47/08

Филим ГУГА

против

УНМИК-а

Саветодавна комисија за људска права, на заседању одржаном 24. јануара 2014. године, уз присуство следећих чланова:

Марека Новицког, председавајућег
Кристин Чинкин
Франсоаз Тулкенс

Уз помоћ
Андреја Антонова, извршног службеника

Узевши у обзир изнад поменути жалбу, уложу сагласно члану 1.2 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12, од 23. марта 2006. године о оснивању Саветодавне комисије за људска права,

Након већања, доноси следеће закључке и препоруке:

I. ПОСТУПАК ПРЕД КОМИСИЈОМ

1. Жалба је уложена 3. новембра 2008. године и уписана је 13. новембра 2008. године. Дана 19. марта 2009. године, жалилац је доставио додатне информације. Жалиоца је пред Комисијом заступао г. Теки Бокши, адвокат из Ђаковице.
2. Дана 8. априла 2009. године, Комисија је затражила информације од Посебне коморе Врховног суда Косова за питања која се односе на Косовску повереничку агенцију (Посебна комора).
3. Дана 27. јула 2009. године, Комисија је послала додатан захтев Посебној комори. Дана 30. јула 2009. године, Посебна комора је доставила свој одговор.

4. Дана 17. септембра 2009. године, Комисија је од Специјалног представника Генералног секретара (СПГС), у његовом својству представника Косовске повереничке агенције (КПА), затражила приступ документима КПА релевантним за жалбу.
5. Дана 25. новембра 2009. године, Комисија је СПГС-у поново послала захтев за приступ списима КПА. Дана 4. децембра 2009. године, СПГС је доставио УНМИК-ов одговор.
6. Дана 13. јануара 2010. године, Комисија је од жалиоца затражила додатне информације. Дана 24. јануара 2010. године, жалилац је доставио привремен одговор, а 5. фебруара 2010. године доставио је свој пун одговор.
7. Дана 29. априла 2010. године, Комисија је проследила жалбу СПГС-у како би добила примедбе УНМИК-а на прихватљивост жалбе. Дана 26. маја 2010. године, СПГС је доставио УНМИК-ов одговор.
8. Примедбе УНМИК-а су 9. јуна 2010. године прослеђене жалиоцу ради одговора. Жалилац је доставио свој одговор 19. јула 2010. године.
9. Дана 9. јуна 2011. године, Комисија је прогласила жалбу делимично прихватљивом. Дана 14. јуна 2011. године, Комисија је проследила одлуку о прихватљивости СПГС-у и затражила примедбе УНМИК-а на меритум предмета.
10. Дана 16. августа 2011. године, СПГС је доставио УНМИК-ов одговор.
11. Писмима датираним на 18. август 2011. године, Комисија је затражила од Посебне коморе и Косовске агенције за приватизацију (КАП), која је била у својству наследника обавеза КПА, да доставе копије потпуних списа који се односе на жалбу. Тада није добијен никакав одговор.
12. Дана 21. септембра 2011. године, Комисија је жалиоцу проследила примедбе УНМИК-а на меритум жалбе и позвала га да достави додатне примедбе ако то жели. Жалилац је доставио свој одговор 12. октобра 2011. године.
13. Дана 18. новембра 2011. године, Комисија је од Посебне коморе добила њене копије списа везаног за жалбу.
14. Дана 29. марта 2012. године, Комисија је КАП-у поново упутила захтев за информације и копије његовог списка. Одговор КАП-а и нека документа из списка КПА примљени су 4. маја 2012. године.
15. Дана 24. јула 2012. године, Комисија је затражила од СПГС-а да достави додатне информације с обзиром на жалиочев одговор. Дана 6. августа 2012. године, СПГС је доставио УНМИК-ов одговор.

II. ЧИЊЕНИЦЕ

16. Друштвено предузеће (ДП) „КНИ Дукађини ОТХПБ-БП ИМН Тјекулторја“ („ИМН“) првобитно је запослило жалиоца као привременог радника 16. априла 1979. године, на послу којим се бавио до 31. августа 1979. године. ИМН је поново запослио жалиоца као радника у сталном радном односу 20. јуна 1980. године. Он је

радио у ИМН-у отприлике 20 година. У његовој радној књижици се наводи датум 23. март 1999. године као његов последњи радни дан у ИМН-у. Међутим, према решењу ИМН-а бр. 185 од 24. августа 2000. године о престанку његовог радног односа (видети испод, § 18), његов последњи радни дан је био 17. јун 1999. године.

17. Дана 1. јула 1999. године, или негде око тог датума, отац жалиоца је нестао. Заједно са члановима своје породице, жалилац је затим побегао у Црну Гору, плашећи се за своју безбедност. Касније је жалиочева кућа спаљена, а његов отац је пронађен мртав са ранама нанетим ватреним оружјем.
18. ИМН је решењем бр. 185 од 24. августа 2000. године, раскинуо радни однос са жалиоцем јер се он није појављивао на послу дуже време без икаквог оправдања. Решењем је раскинут радни однос са 27 запослених у ИМН-у, укључујући и жалиоца. Док су неки од угрожених радника доставили оправдања за свој изостанак са посла (која су одбијена из разних разлога), жалилац је био у групи радника за које се претпостављало да су у иностранству и да их због тога ИМН не може контактирати у вези са поступком престанка радног односа. У решењу је такође било наведено: „Узевши у обзир околности које су владале на Косову, ИМН је предузео дисциплинска саслушања тек годину дана после рата, али пошто се горенаведени радници уопште нису појавили, [они] се заправо нису ни изјаснили да желе да наставе да раде. С обзиром на то да предузеће треба да настави са редовним радом, они стога морају бити замењени новим радницима“. То решење је постављено на огласну таблу у фабрици.
19. Приликом повратка на Косово 2001. године, жалилац је посетио ИМН и затражио да му се дозволи да настави са радом. Овај захтев је био одбијен. Жалилац је званично затражио да се врати на посао писаним захтевом 8. априла 2002. године, а затим поново 12. марта 2003. године. Оба захтева су била одбијена.
20. Након тога, жалилац је поднео захтев Општинском суду у Ђаковици којим тражи поновно постављење на своје претходно радно место у ИМН-у. Дана 16. фебруара 2004. године, Општински суд је одбио његов захтев, сматрајући да је поступак који је довео до престанка радног односа жалиоца спроведен у складу са законом. Према наводу Суда, жалилац је одсуствовао са посла од 17. јуна 1999. до 24. августа 2000. године и за то одсуство није доставио оправдање. Сходно томе, њему је изречена дисциплинска мера престанка радног односа у предузећу, складно члану 105 „Косовског закона о радним односима“. Жалилац је уложио жалбу на ову пресуду, али ју је Окружни суд у Пећи 28. јуна 2006. године одбацио, сложио се са образложењем првостепеног суда и потврдио пресуду нижег суда. Жалилац је затим уложио жалбу Врховном суду Косова. Дана 11. октобра 2007. године, Врховни суд Косова је одбио ову жалбу и потврдио пресуду Окружног суда. Врховни суд је сматрао да, у складу са законом који је био на снази у то време, формални поступци прекида радног односа нису били потребни за неовлашћено дугачке изостанке са посла.
21. У међувремену, ИМН је приватизован 31. јула 2006. године. Дана 10. априла 2007. године, КПА је објавила привремену листу радника ИМН-а који имају право на део прихода од приватизације. Жалилац се није налазио на том списку.
22. Дана 19. априла 2007. године, жалилац је поднео захтев КПА, у коме тврди да је требало да буде укључен на привремени списак, сходно члану 10.4 Уредбе УНМИК-а бр. 2003/13 од 9. маја 2003. године о промени права коришћења непокретне имовине у друштвеној својини (у даљем тексту Уредба УНМИК-а бр.

2003/13) у коме су наведени услови неопходни за укључивање на списак. Према овој одредби:

„... Сматра се да је запослени стекао право на укључење на списак уколико је уписан као запослени у друштвеном предузећу у тренутку приватизације тог предузећа и ако је утврђено да је на платном списку најмање три године. Овај услов не спречава раднике који тврде да би били уписани и запослени да нису били подвргнути дискриминацији да поднесу жалбу Посебној комори сходно тачки 10.6 [Уредбе]“.

23. У својој жалби КПА, жалилац је навео да је његов радни однос у ИМН-у био прекинут због дискриминације. Он је навео да се 1999. године плашио да остане у Ђаковици. Напоменуо је да је његова кућа спаљена и да му је после повратка на Косово 2001. године НВО поново саградила кућу. Жалилац је такође изјавио: „Живео сам као избеглица у Црној Гори и боравио у Котору одакле нисам могао да се јавим на посао, после чега ме је послодавац избацио са посла“. Навео је да се јавио на посао по свом повратку, али да је ИМН одбио да га поново запосли. Изричито је навео: „Покушао сам да остварим своја права преко судског поступка, али безуспешно јер су рекли да сам се исувише касно јавио на посао. Осећам да сам дискриминисан јер припадам египатској мањини¹. Мој предмет је на чекању код Врховног суда Косова“. Жалилац је уз ову жалбу приложио копију своје радне књижице, копију решења бр. 185, од 24. августа 2000. године, документе које је издао Високи комесар Уједињених нација за избеглице, а којима се потврђује његов статус повратника из Црне Горе и копије решења издатих до тог тренутка од стране Општинског суда у Ђаковици и Окружног суда у Пећи по питању његовог случаја.
24. Спис Посебне коморе о приватизацији ИМН-а садржи документ под насловом „Напомене о примедбама“ који је КПА доставила Посебној комори јула 2007. године, а тиче се жалбе коју је жалилац уложио против привременог списка КПА. У пољу „Одговор КПА“ овог документа наводи се да „КПА напомиње да у жалиочевој РК [радна књижица] стоји да је радни однос подносиоца жалбе прекинут 23. марта 1999. године и да је са тим датумом затворена и његова РК. Након рата, жалилац се није вратио на своје радно место па је његов уговор о раду са ДП-ом прекинут од 24. августа 2000. године. Није дата никаква изјава у којој би жалилац изнео свој захтев у складу с чланом 10.4 Уредбе или на основу које би КПА претпоставила да је жалилац претрпео дискриминацију. КПА сматра да тврдња жалиоца није у складу са захтевима из члана 10.4 Уредбе УНМИК-а бр. 2003/13“.
25. Дана 25. септембра 2007. године, КПА је у свом одговору жалиоцу навела да би требало одбацити његов захтев да буде укључен на списак. У писму је наведено: „У документацији коју сте приложили уз жалбу, тврди се да сте радили и извршавали своје радне обавезе до 23. марта 1999. године. То је потврђено у копији ваше радне књижице бр. 28361 као и у решењу бр. 185, од 24. августа 2000. године. Према сведочењу руководства, нисте се појавили на послу од 17. јуна 1999. године“. У писму је даље наведено да жалилац није доставио ниједан доказ да је предузео „било какве законске мере против решења бр. 185“ и да, из тог разлога, његово име није укључено на списак радника који су стекли право на део прихода од приватизације.

¹ „Египатска“ у контексту овог предмета односи се на чланове египатске заједнице на Косову.

26. Дана 2. новембра 2007. године, КПА је објавила коначан списак радника који су стекли право на део прихода од приватизације ИМН-а. Жалилац се није налазио на том списку. Посебној комори је поднето осам жалби против овог списка, укључујући жалбу жалиоца у овом предмету. Посебна комора је 22. јануара 2008. године издала пресуду СЦЕЛ-07-002, којом је установљено да су све жалбе, укључујући и ону коју је уложио жалилац у овом предмету, основане. Према наводу Посебне коморе, списак није састављен на основу одлуке Управног одбора КПА, како налаже члан 64.5 Административног наређења УНМИК-а бр. 2006/17, па је стога био неважећи.
27. Дана 26. марта 2008. године, КПА је објавила други коначан списак радника који су стекли право на део прихода од приватизације ИМН-а. Жалилац се није налазио на том списку.
28. Дана 11. априла 2008. године, жалилац је поново поднео жалбу Посебној комори Врховног суда Косова против коначне одлуке Управног одбора КПА. Као и у својим претходним поднесцима КПА, жалилац је навео да је радио у предузећу до почетка НАТО бомбардовања и да је, након одласка југословенских снага, напустио Косово из безбедносних разлога. Он је такође навео да је припадник египатске мањине. И овог пута је доставио документацију којом се доказује његов статус избеглице у Црној Гори. Навео је да се након неког времена вратио на Косово, али да му управа предузећа није дозволила да настави са радом. Жалилац је такође навео да су етнички Срби, који нису дошли на посао након 10. јуна 1999. године из безбедносних разлога, ипак били укључени на коначан списак радника који су стекли право на део прихода од приватизације предузећа. Он се жалио поводом чињенице да је дискриминисан у односу на његове колеге етничке Србе и затражио је од Посебне коморе да преиначи одлуку КПА којом се он искључује из коначног списка радника који су стекли право на део прихода од приватизације предузећа.
29. Дана 29. априла 2008. године, КПА је Посебној комори доставила свој одговор на захтев жалиоца. У том одговору, КПА је навела да је радни однос жалиоца прекинут „до 24. августа 2000. године, што значи, много пре приватизације“ и да, према наводу КПА, не постоји назнака да је жалилац оспорио одлуку о прекиду свог радног односа или покушао да се врати на своје претходно радно место. КПА је такође напоменула да нема доказа да је жалилац трпео било какву дискриминацију у смислу члана 10.4 Уредбе УНМИК-а бр. 2003/13 од 9. маја 2003. године.
30. У свом одговору упућеном КПА од 12. маја 2008. године, жалилац је себе идентификовао као избеглицу који је побегао у Црну Гору како би се спасио од прогона неких група на Косову. Конкретно, он је изјавио да су његовог оца, који је остао на Косову, убиле непознате особе и да је то исто могло и њему да се догоди да није отишао са Косова. Жалилац је даље навео да није позван на дисциплински поступак и да му, након што се вратио из Црне Горе и отишао у предузеће, није дозвољено да настави са радом. Он је тврдио да је одбијен јер је припадник египатске мањине. Жалилац није назначио да је поднео захтев редовним судовима којим тражи враћање на посао.
31. Посебна комора је 4. јуна 2008. године издала налог КПА да донесе одлуку Управног одбора „којом ће се прилагодити списак радника који су стекли право на 20% прихода од приватизације ДП-а ИМН из Ђаковице. У складу са чланом 10.2 Уредбе УНМИК-а бр. 2003/13, поменута одлука треба да садржи разумно образложење за укључивање или искључивање радника са списка и решавање других оспорених случајева“.

32. Дана 5. јуна 2008. године, КПА је доставила следећи одговор Посебној комори: „Решење у прилогу достављено је Одбору КПА 26. марта 2008. године и прихваћено је“. У прилогу овог одговора налази се документ датиран на 25. јануар 2008. године, два дана након доношења одлуке којом се поништава први списак (видети § 26), у чијем заглављу стоји „ТАЧКА 5.F.1.В ДНЕВНОГ РЕДА. – Запослени којима се додељује 20% прихода – ДП „ИМН“ Ђаковица“. У документу се наводи да су примљене 34 жалбе против привременог списка, од којих су 30 уложили радници албанске, а 4 жалбе радници српске националности. Четири жалиоца (3 Србина и 1 Албанац) прихваћена су за укључивање на коначан списак. У документу, у коме нису дата имена жалилаца, такође се наводи: „следећа документа доступна су за преглед Посебне коморе: имена која се налазе на привременом списку и преглед регионалне канцеларије, копија привременог списка, детаљна анализа захтева везаних за привремени списак, нацрт коначног списка“. У спису Посебне коморе не постоји назнака да је Посебна комора тражила увид или извршила преглед ових докумената. Такође не постоји назнака разматрања или доношења одлуке одбора КПА по овој тачки дневног реда.
33. У следећем поднеску Посебној комори, датираном на 10. јун 2008. године, КПА је напоменула да су многи радници ИМН-а неалбанске националности, укључујући припаднике ромске/ашкалске/египатске заједнице. КПА даље наводи: „Као доказ престанка етничких тензија након јуна 1999. године, одређени број припадника неалбанске националности вратио се на посао и укључен је на списак који је садржао 227 имена“. Због тога је КПА тврдила да, иако је можда жалилац побегао у Црну Гору на неко време, не постоји оправдан основ за претпоставку о дискриминацији [„на основу до сада познатих чињеница“]. КПА је такође изјавила да изгледа да је одлука дисциплинског одбора од 24. августа 2000. године, којом је прекинут радни однос 27 особа, укључујући жалиоца и друга лица, од којих су нека албанске националности, због њиховог одсуства са посла, заснована на чињеницама и да није дискриминаторне природе. Према наводу КПА, ову чињеницу је у тренутку објављивања привременог списка оспорио једино жалилац у овом предмету и још један бивши радник.
34. Дана 17. јуна 2008. године, Посебна комора је донела пресуду СЦЕЛ-08-001 којом захтев жалиоца у овом предмету одбија као неоснован и проглашава да се жалилац није квалификовао да буде на списку за надокнаду. У релевантним деловима пресуде наведено је:

[Посебна] Комора се придржава правних стандарда који су наведени у Закону против дискриминације [Скупштина Косова, Закон бр. 2004/3 проглашен Уредбом УНМИК-а бр. 2004/32 од 20. августа 2004. године]. Начело из члана 8 Закона против дискриминације разликује се од захтева за документоване доказе као што је наведено у члану 10.6(б) Уредбе [УНМИК-а] бр. 2003/13.

Потребно је да жалиоци који се жале на дискриминацију доставе чињенице из којих се може претпоставити да је било посредне или непосредне дискриминације, у складу са чланом 8.1 Закона против дискриминације. Поред тога, једном када жалилац представи *prima facie* предмет непосредне или посредне дискриминације, тужени има обавезу да докаже да није било дискриминације.

Ниједан жалилац ... није доставио чињенице из којих може да се претпостави да је било непосредне или посредне дискриминације. ...

...

[Жалилац] је радио у ДП [ИМН] од 1979. године до јуна 1999. године. Он је потврдио да је после јуна 1999. године остао у Црној Гори дуже време због забринутости за безбедност и да је по повратку на Косово покушао да се запосли, али је одбијен по основу дискриминације.

Тужени се противи жалби жалиоца сматрајући да је запослење жалиоца [окончано] решењем бр. 185/00 од 24. августа 2000. године. Он није покренуо никакав правни поступак против овог решења да би се поново вратио на посао.

...

Посебна комора је прегледала све доказе и слаже се са анализом Туженог [КПА]. Тако да Посебна комора одбацује захтев жалиоца да буде укључен на списак радника који су стекли право на део прихода од приватизације.

35. Дана 21. јуна 2008. године, жалилац је уложио жалбу на ову пресуду, ослањајући се на Уредбу УНМИК-а бр 2008/4 од 5. фебруара 2008. године којом се мења Уредба УНМИК-а бр. 2002/13 о оснивању Посебне коморе Врховног суда Косова за питања која се односе на Косовску повереничку агенцију, а која је обухватала могућност подношења жалбе на пресуду Посебне коморе некој другој комисији Посебне коморе. Посебна комора је донела другу одлуку 10. септембра 2008. године, којом одбија жалбу жалиоца. Она је установила да је Уредба УНМИК-а бр. 2008/4 накнадно измењена уредбама које одлажу њено ступање на снагу све до 31. октобра 2008. године. Стога против пресуде од 17. јуна 2008. године није била могућа никаква жалба.

III. ЖАЛБА

36. У погледу тога што је жалба проглашена прихватљивом, жалилац се жали на то да је неоправдано искључен са списка радника током приватизације ИМН-а. Он тврди да је током поступка КПА и Посебне коморе дискриминисан због египатске етничке припадности.
37. Жалилац се жали поводом чињенице да је, у складу са релевантним одредбама из члана 10.4 Уредбе УНМИК-а бр. 2003/13 и Закона против дискриминације, доставио предмет о дискриминацији *prima facie* Посебној комори која, међутим, није адекватно решила његов захтев у том погледу. Он се такође жали на то да се Посебна комора другачије односила према жалбама о дискриминацији које су доставили етнички Срби у чињеничним ситуацијама сличним његовој. Он је навео да није могао да настави са послом у предузећу због свог египатског порекла, што је за последицу имало његово искључење *de facto* из поступка приватизације. Даље, жалилац у суштини тврди да је Посебна комора игнорисала посредну дискриминацију против припадника етничких мањина у оквиру поступка приватизације.
38. Жалилац на крају наводи да је, због ове ситуације, такође дошло до повреде његових имовинских права.

39. Жалилац се, у суштини, позива на кршење члана 14 (забрана дискриминације), тумаченог у складу са чланом 6 (право на правично суђење) ЕКЉП, члана 1 (право на неометано уживање имовине) Протокола бр. 1 ЕКЉП и члана 1 (општа забрана дискриминације) Протокола бр. 12 ЕКЉП.

IV. ПРАВО

А. Наводно кршење члана 14 и члана 6 § 1 ЕКЉП

1. Поднесци страна

40. Жалилац се жали на то да је дискриминисан у поступку пред КПА и Посебном комором по два основа:

41. Прво, жалилац наводи да је утврдио чињенице неопходне за достављање предмета о дискриминацији *prima facie* Посебној комори, у складу са законом. Он је, такође с тим у вези, доставио релевантне доказе, укључујући уверење којим се потврђује његов статус избеглице у Црној Гори. Упркос томе, Посебна комора је у својој пресуди навела да жалилац није доставио чињенице из којих би се могло претпоставити да је био жртва непосредне или посредне дискриминације. Жалилац тврди да у његовом случају Посебна комора није испоштовала одредбе Закона против дискриминације у погледу терета доказивања и, такође, да се није бавила његовом тврдњом да би се квалификовао за укључење на списак радника који су стекли право на удео да није био жртва дискриминације у смислу члана 10.4 Уредбе УНМИК-а бр. 2003/13. Жалилац изричито наводи да је у другим случајевима приватизације друштвених предузећа, где су запослени у истој чињеничној ситуацији као и он, Посебна комора признала право на део прихода од приватизације бившим радницима српске националности због чињенице да су напустили Косово 1999. године јер су били забринути за своју безбедност. У погледу закључка Посебне коморе да жалилац „није предузео никакве правне мере“ против одлуке којом се прекида његов радни однос, жалилац наводи да ова чињеница није релевантна и да су у случајевима других приватизација, као што је изнад поменуто, КПА и Посебна комора заправо признале право етничких Срба на део прихода од приватизације без обзира на то што се ове особе нису побуниле против прекида свог радног односа покретањем судског поступка, имајући у виду стање опште безбедности на Косову након оружаног сукоба. Жалилац тврди да је Посебна комора сматрала да „исплата од 20% прихода од приватизације није нужно повезана са наставком радног односа након завршетка рата на Косову“.

42. Жалилац сматра да у пресуди по његовом предмету Посебна комора није објаснила на који начин се његова ситуација разликује од ситуације Срба и припадника других мањина чији је радни однос прекинут под истим околностима као његов, а чије је право на део прихода од приватизације ипак признато. У погледу приватизације ИМН-а, жалилац Комисији доставља имена четворо бивших радника српске националности који су, према његовом наводу, били у истој ситуацији као он и који нису искористили судски поступак, али их је КПА ипак укључила на списак. У том погледу, он тврди да је његова ситуација третирана другачије због његовог статуса припадника египатске етничке мањине.

43. Он даље сматра да, приликом одбацивања његовог захтева за укључивање на списак радника који су стекли право на део прихода од приватизације, Посебна комора није

узела у обзир околност да је, као припадник египатске мањине, морао да напусти Косово јуна 1999. године страхујући за своју безбедност. Жалилац наводи да би био уписан као радник предузећа и тако стекао право на удео од приватизације да над њим није извршена дискриминација због етничке припадности.

44. У својим примедбама на меритум жалбе, СПГС наводи да је, у погледу наведеног кршења члана 6 ЕКЉП, жалилац „у сваком тренутку имао приступ правним лековима и искористио их у разним фазама свог захтева“ како би добио део прихода од приватизације. Он је свој захтев прво доставио КПА, а затим Посебној комори, и никада му није био ускраћен приступ овим правним лековима. Такође, институције које су се бавиле његовим захтевима „увек су доносиле брз одговор“.
45. У вези са тврдњама жалиоца сходно члану 14, СПГС тврди да се та одредба Конвенције не односи на овај случај. Према наводу СПГС-а, „само она питања равноправности која се односе на материјалну одредбу Конвенције или на неки од њених Протокола могу се разматрати у контексту члана 14. На члан 14 изричито не може да се позива у случајевима везаним за радни однос због допунске природе тог члана. Што се тиче његове примене заједно са чланом 6 ЕКЉП, с обзиром да није постојало кршење члана 6 у овом случају, члан 14 није применљив па се тако жалилац не може позвати на њега“.
46. У погледу наведеног кршења члана 1 Протокола бр. 12 ЕКЉП, СПГС наводи да ова одредба ЕКЉП садржи општу забрану дискриминације. Како наводи СПГС, у својој жалби у односу на Протокол бр. 12, жалилац наводи „дискриминацију која проистиче из коначног списка радника који су стекли право на део прихода од приватизације, објављеног од стране КПА, и дискриминацију која је последица пресуде ПК-а и других грађанских судова“. СПГС напомиње да су сви правосудни органи који се баве овим случајем закључили да није било дискриминације; због тога „и осим ако процена доказа у вези са наводном дискриминацијом почињеном од стране дотичних органа није очигледно нетачна, треба сматрати да је правосудни поступак правичан и тачан“.
47. Закључак СПГС-а је да није било кршења одредаба на које се позива жалилац.

2. Процена Комисије

а) Подношење списка

48. Комисија напомиње да УНМИК није доставио Комисији спис КПА који се тиче приватизације ИМН-а, већ само документа која је он поседовао. Комисија је прибавила спис Посебне коморе у вези са овим случајем. Комисија ће стога извршити процену меритума жалбе на основу докумената који су јој доступни.

б) Применљив домаћи закон

49. На почетку, Комисија напомиње да је захтев жалиоца да буде укључен на списак радника који су стекли право на део прихода од приватизације предузећа ИМН. Посебна комора размотрила у односу на члан 10 Уредбе УНМИК-а бр. 2003/13, измењене и допуњене Уредбом УНМИК-а бр. 2004/45 од 19. новембра 2004. године, у коме су наведени правни поступци којима се оспоравају спискови радника које је објавила КПА.

50. Члан 10.1 Уредбе признаје „посебан статус“ радника друштвених предузећа и утицај приватизације на њихов статус. Према овој одредби, 20% прихода од продаје акција приватизованог друштвеног предузећа резервисано је за раднике предузећа који су испунили одређене услове. Сматра се да је запослени стекао право на део прихода од приватизације уколико је он/она уписан као запослени друштвеног предузећа у тренутку приватизације и ако је утврђено да се налази на платном списку предузећа најмање три године (члан 10.4).
51. У члановима 10.2 и 10.3 Уредбе бр. 2003/13 наведен је поступак који КПА треба да испоштује при формирању списка радника који су стекли право на део прихода. Узимајући у обзир конкретан контекст у оквиру кога се одвија приватизација на Косову, члан 10.2 Уредбе предвиђа да у почетку представничко тело радника предузећа о коме је реч саставља списак радника по основу који није дискриминаторне природе, у сарадњи са Савезом независних синдиката Косова, а затим се тај списак прослеђује КПА. Одбор КПА врши проверу списка и неопходна усклађивања како би се обезбедио равноправан приступ свим радницима који имају право на средства која треба да се расподеле. КПА затим објављује званичан списак, заједно са напоменом којом се обавештава оштећена страна о праву на подношење жалбе против тог списка (члан 10.3).
52. Иако члан 10.4 Уредбе поставља критеријуме које запослени мора да испуни како би стекао право на укључивање на списак, у њему се наводи да неиспуњавање тих критеријума није препрека укључивању на списак након што се потврди да би запослени стекао право на укључивање да није био жртва дискриминације. Ти радници могу да поднесу жалбу Посебној комори, сходно члану 10.6.
53. Члан 10.6 (б) Уредбе бави се доказима који бивши радници који траже да буду укључени на списак треба да доставе Посебној комори: „Свака жалба поднета Посебној комори по основу дискриминације као разлога који је довео до искључења са списка радника који су стекли право на део прихода, мора да садржи документоване доказе о наводној дискриминацији“.
54. У својој пресуди од 15. јуна 2006. године, Посебна комора је сматрала да је члан 10.6 (б) Уредбе 2003/13 замењен чланом 8.1 Закона против дискриминације (Закон бр. 2004/3), који је усвојила Скупштина Косова 19. фебруара 2004. године, а СПГС прогласио 20. августа 2004. године (Уредба УНМИК-а бр. 2004/32 о проглашењу Закона против дискриминације усвојеног од стране Скупштине Косова).
55. Закон против дискриминације је усвојен да би спречио дискриминацију и промовисао и ставио на снагу принцип једнаког поступања према грађанима Косова. У његовим релевантним одредбама наводи се следеће:

Члан 8

Терет доказивања

„8.1. Када особе које сматрају да им је нанета неправда јер није примењен принцип једнаког поступања према њима поднесу, пред судом или неким другим надлежним органом, чињенице из којих се може претпоставити да је било непосредне или посредне дискриминације, тужени је одговоран да докаже да није било кршења принципа једнаког поступања.

8.2. Став 8.1 не спречава увођење правила о доказима, која иду у корист тужиоцима. Даље, жалилац може да успостави или брани свој предмет дискриминације свим средствима, укључујући и на основу статистичких доказа“.

Члан 11

„11.1. Када овај закон ступи на снагу, престају да важе сви претходно примењиви закони из ове области.

11.2. Законодавне одредбе које су уведене или су на снази у циљу заштите принципа једнаког поступања још увек су важеће и треба да се примењују уколико су повољније од одредаба овог Закона“.

с) *О применљивости члана 14 и члана 6 ЕКЉП*

56. Жалилац наводи да је поступком пред Посебном комором дошло до повреде члана 14, посматраног у комбинацији са чланом 6 ЕКЉП. У релевантним деловима ових одредаба наводи се:

Члан 14

„Треба обезбедити да уживање права и слобода предвиђених Конвенцијом буде без дискриминације по било ком основу, попут ... националности или друштвеног порекла, повезаности с националном мањином ... или другог статуса“.

Члан 6

„У одређивању грађанских права и обавеза појединца ... свако има право на поштено ... саслушање ... од стране независног и непристрасног суда који је успостављен законом“.

57. На почетку, Комисија одбацује примедбу СПГС-а да члан 14 није применљив у случају овог предмета, на основу следећих аргумената: По његовом мишљењу, члан 14 се примењује само у ситуацији када је установљено кршење материјалне одредбе Конвенције (у овом случају члана 6); члан 14 није применљив на случајеве који се тичу радног односа.

58. С тим у вези, Комисија подсећа да је још 1968. године, у *случају Белгијска лингвистика*, Европски суд за људска права стално наводио да, упркос чињеници да гаранција забране дискриминације сходно члану 14 не постоји независно јер се ослања искључиво на права и слободе утврђене Конвенцијом, кршење члана 14 је ипак могуће чак и онда када не постоји кршење горенаведеног материјалног права, под условом да дотичне чињенице спадају под окриље једне или више одредаба Конвенције (видети *случај „који се тиче одређених аспеката Закона о употреби језика у Белгији“ против Белгије*, предмет 1474/62 и остали, пресуда ЕСЉП од 23. јула 1968, § 9; видети такође *случај ВанРаалте против Холандије*, предмет бр. 20060/92, пресуда ЕСЉП од 21. фебруара 1997, § 33; *случај Петровић против Аустрије*, предмет бр. 156/1996/775/976, пресуда ЕСЉП од марта 1998, § 22; Велико веће [ВВ], *случај Стек и остали против Уједињеног краљевства*, предмет бр.

65731/01 и 65900/01, пресуда ЕСЈП од 12. априла 2006, § 51; случај *Зарб Адами против Малте*, предмет бр. 17209/02, пресуда ЕСЈП од 20. јуна 2006, § 42; [ВВ], случај *Константин Маркин против Русије*, предмет бр. 30078/06, пресуда ЕСЈП од 22. марта 2012, § 124; [ВВ], случај *Фабри против Француске*, предмет бр. 16574/08, пресуда ЕСЈП од 7. фебруара 2013, § 47).

59. Даље, Европски суд је потврдио применљивост члана 14 на случајеве који се тичу радног односа (видети, на пример, случај *Сидабрас и Циаутас против Литваније*, предмети бр. 55480/00 и 59330/00, пресуда ЕСЈП од 27. јула 2004. године), укључујући случајеве посредне дискриминације где не постоји захтев за доказивање намере о дискриминацији (видети [ВВ], случај *Д. Х. и остали против Чешке Републике*, предмет бр. 57325/00, пресуда ЕСЈП од 13. новембра 2007, § 194; и случај *Хорват и Кис против Мађарске*, предмет бр. 11146/11, пресуда ЕСЈП од 29. јануара 2013, § 106).

60. Комисија напомиње да у овом предмету жалилац тврди да је био жртва дискриминације током поступка приватизације пред КПА и Посебном комором. Такав поступак представља утврђивање грађанских права и обавеза жалиоца и тако доводи предмет жалбе под окриље члана 6 ЕКЈП. По мишљењу Комисије, то је довољно за примену члана 14.

d) Меритум жалбе

Опита начела

61. У одговору на тврдње жалиоца у вези са дискриминацијом по основу етничког порекла, Комисија ће проучити усклађеност поступка Посебне коморе са чланом 14 ЕКЈП у комбинацији са чланом 6.

62. На почетку, Комисија подсећа на судску праксу Европског суда за људска права по питању члана 6, у којој се тврди да је, уопштено, „његова обавеза да обезбеди поштовање дужности које су прихватиле Уговорне стране Конвенције. Конкретно, он не треба да се бави грешкама у чињеницама или закону које су наводно починили државни судови осим уколико, и у мери у којој су те грешке довеле до кршења права и слобода утврђених Конвенцијом“ (видети случај *Гарсија-Руис против Шпаније*, предмет бр. 30544/96, пресуда ЕСЈП од 21. јануара 1999. године, § 28). Комисија напомиње да у овом случају постоји тврдња да је одлуком Посебне коморе заиста повређено право жалиоца на забрану дискриминације због његовог етничког порекла.

63. У погледу члана 14 ЕКЈП, Комисија се осврће на судску праксу Европског суда у којој се наводи да дискриминација представља другачије поступање према особама у релевантно сличним ситуацијама, за које не постоји објективно и разумно оправдање (видети случај *Вилис против Уједињеног краљевства*, предмет бр. 36042/97, пресуда ЕСЈП од 11. јуна 2002, § 48, и случај *Окниц против Немачке*, предмет бр. 59140/00, пресуда од 25. октобра 2005, § 33). Међутим, Суд је такође навео да члан 14 не забрањује држави чланици да према етничким групама поступа на другачији начин како би исправила „чињеничне неједнакости“ између њих; заиста, у одређеним ситуацијама, пропуст да се покуша да се различитим поступањем исправи неједнакост може, сам по себи, да доведе до кршења члана (видети ЕСЈП [ВВ], случај *Тлименос против Грчке*, предмет 34369/97, § 44, ЕКЈП 2000-IV).

64. Суд је даље објаснио концепт посредне дискриминације „да се општа политика или мера која има несразмерно штетне ефекте на одређену групу може сматрати дискриминаторном без обзира на чињеницу да није конкретно усмерена ка тој групи“ и да „дискриминација која је у могућој супротности са Конвенцијом може да буде последица ситуације *de facto*“ (видети ЕСЈП [ВВ], случај *Д. Х. и остали против Чешке Републике*, наведен изнад у § 59, § 175 и предмети с тим у вези).
65. Конкретно, што се тиче дискриминације особе по основу њеног етничког порекла, Суд је навео да је то облик расне дискриминације, који је „нарочито индивидуалног карактера и због својих погубних последица захтева од надлежних органа посебан опрез и енергичне реакције“, као и да се „у модерном демократском друштву, изграђеном на принципима плурализма и поштовања различитих култура, не могу објективно оправдати разлике у опхођењу које су засноване искључиво или у одлучујућој мери на етничком пореклу особе“ (видети ЕСЈП, случај *Хорват и Кис против Мађарске*, наведен изнад у § 59, § 101).
66. У погледу терета доказивања у случајевима наводне дискриминације, Суд је утврдио да „након што подносилац захтева укаже на разлику у опхођењу, Влада треба да покаже да је такво опхођење било оправдано“ (видети ЕСЈП [ВВ], случај *Д. Х. и остали против Чешке Републике*, наведен изнад, §§ 176-177; видети такође ЕСЈП [ВВ], случај *Д. Х. и остали против Чешке Републике*, наведен изнад, §§ 176-177; видети такође [ВВ], случај *Ориуш и остали против Хрватске*, предмет бр. 15766/03, пресуда ЕСЈП од 16. марта 2010, § 150).

Наводна дискриминација

67. У овом случају, жалилац тврди да је дошло до повреде његовог права на забрану дискриминације јер је у другим случајевима Посебна комора одлучила у корист жалилаца, Срба и припадника других мањина којима је, попут жалиоца у овом предмету, прекинут радни однос јер су напустили Косово у периоду 1999-2000. из безбедносних разлога. Жалилац наводи да је у тим случајевима Посебна комора прихватила њихове захтеве за укључење на списак радника који су стекли право на део прихода од приватизације и да је то одлучила чак и онда када они (за разлику од њега) нису покренули судски поступак. Жалилац такође изричито наводи да Посебна комора није разјаснила разлоге због којих је његова жалба добила другачију пресуду. Он тврди да је над њим извршена дискриминација због његове египатске етничке припадности.
68. Што се тиче тврдње жалиоца да је пред Посебном комором утврдио чињенице неопходне за представљање предмета дискриминације *prima facie*, Комисија прво напомиње да је предмет жаличевог захтева пред Посебном комором био његово право на део прихода у поступку приватизације ИМН-а, у складу са чланом 10.4 Уредбе УНМИК-а бр. 2003/13: као бивши радник, он није могао бити уписан код предузећа у тренутку када је почео процес приватизације јер му је у периоду 1999-2000 на дискриминаторан начин прекинут радни однос. Комисија напомиње да је у прилог својој тврдњи жалилац доставио чињенице и документоване доказе Посебној комори и КПА да је радио у ИМН-у приближно 20 година до периода март-јун 1999. године; да је, када су 1999. године избили нереди на Косову, у страху од прогона због своје египатске националности, побегао као избеглица у Црну Гору и да тако није више могао да ради у предузећу; да је му је из тог разлога прекинут радни однос у ИМН-у; да је након неког времена покушао да настави рад у ИМН-у, али безуспешно. Комисија такође напомиње да је, током процеса приватизације, жалилац такође обавестио КПА да је на суду оспорио прекид свог радног односа и

да је проследио одлуке које је до тог тренутка Суд усвојио с тим у вези. Комисија даље напомиње да је КПА ставила на располагање Посебној комори целокупан истражни спис ради прегледа.

69. У својој пресуди СЦЕЛ-08-001, Посебна комора је одбацила захтев жалиоца наводећи да он уопштено „није успео да достави чињенице из којих би се могло претпоставити да је постојала непосредна или посредна дискриминација“. Комисија напомиње да, упркос тежини жаличевих поднесака, у пресуди Посебне коморе нису наведени конкретни разлози због којих су чињенице које је представио жалилац сматране недовољним за представљање предмета *prima facie* о дискриминацији или како су докази које је жалилац предочио процењени. У пресуди се даље сажето наводи да се Посебна комора сложила са „анализом КПА“ да је радни однос жалиоца прекинут „по одлуци бр. 185/00, од 24. августа 2000“ и да „он није покренуо никакав правни поступак против ове одлуке како би био враћен на посао“; међутим, у њој се не објашњава како је овај податак о судском поступку, којим се оспорава прекид жаличевог радног односа, сматран важним у контексту тврдње о дискриминацији коју је жалилац изнео.
70. Што се тиче тврдње жалиоца да је био жртва дискриминације, при разматрању судске праксе Посебне коморе којом се српским радницима у ситуацији сличној његовој одобрава укључивање на списак радника који су стекли право на део прихода од приватизације, жалилац Комисији не доставља конкретне примере којима би поткрепио своју тврдњу да је Посебна комора усвојила супротстављене пресуде у другим случајевима приватизације. Међутим, Комисија примећује другачији став који је усвојила Посебна комора у другим случајевима приватизације, од јуна 2004. године надаље, у погледу тврдње бивших радника да би имали право на укључење на списак да нису били жртве дискриминације. Комисија указује, на пример, на пресуду Посебне коморе о приватизацији предузећа *Термосистем*, од 9. јуна 2004. године, у којој је група од 25 бивших радника српске националности, чија су имена избрисана из регистра запослених јер се нису јавили на посао почетком 2000. године, тврдила да ипак има право на део прихода од приватизације. У том случају, након што је размотрила наводе подносилаца захтева да их је безбедносна ситуација на Косову спречила да се појаве на послу „од почетка 2000. године надаље“ и да су били избрисани из регистра запослених „на „произвољан и дискриминишући начин“, Посебна комора је сматрала да је „опште позната ствар“, и да као таква не захтева додатне доказе, то да су након НАТО бомбардовања Срби и припадници других етничких мањина морали да напусте своје домове и радна места због страха од гоњења. Посебна комора је даље сматрала да се у таквој ситуацији изостанак жалиоца са посла „од почетка 2000. године надаље није никако могао приписати њиховој жељи да добровољно одсуствују са посла, већ је то била последица забринутости због смањене безбедности у којој су се нашли“ и да се од њих није „могло очекивати да поступају у складу са упозорењем предузећа да ће њихово одсуствовање са посла у трајању од више од пет дана довести до њиховог брисања из регистра запослених“. Посебна комора је стога одбацила поднесак тужене стране да су подносиоци захтева одбијени услед дисциплинског поступка и уместо тога је донела закључак да је њихово отпуштање било „нерегуларно“ и „спроведено на начин који је био суштински неправедан и дискриминишући“. Посебна комора је на крају признала право ових радника на део прихода.
71. Слично томе, у својој пресуди СЦЕЛ-05-0002 од 17. јануара 2006. године, у погледу приватизације предузећа *Прогрес*, Посебна комора је сматрала да су запослени који су живели северно од реке Ибар и који из безбедносних разлога нису могли да

пређу на другу страну реке где се налазило предузеће, били „дискриминисани због немогућности наставка рада“ у том предузећу. Међу многим другим одлукама, из пресуде Посебне коморе СЦЕЛ-09-0012 од 8. септембра 2010. године види се да је Посебна комора усвојила исти приступ након доношења одлуке по предмету жалиоца.

72. Иако се слаже са жалиоцем да је одбацивање његовог захтева за укључивање на списак радника који су стекли право на део прихода у супротности са доследном судском праксом Посебне коморе у сличним случајевима, Комисија ће проценити да ли ова ситуација представља кршење члана 14 ЕКЉП у комбинацији са чланом 6. У том погледу, Комисија подсећа на судску праксу Европског суда за људска права по којој, као опште начело, „захтев за правосудну извесност и заштиту легитимних очекивања не обухвата право на утврђену судску праксу“ (видети случај *Унедик против Француске*, предмет бр. 20153/04, пресуда ЕСЉП од 18. децембра 2008, § 74; и случај *Атанасовски против Бивше југословенске Републике Македоније*, предмет бр. 36815/03, пресуда ЕСЉП од 14. јануара 2010, § 38).
73. Суд је такође сматрао да се одступања, чак и унутар истог суда, сама по себи не могу сматрати супротна Конвенцији (видети случај *Сантос Пинто против Португала*, предмет бр. 39005/04, пресуда ЕСЉП од 20. маја 2008, § 41); ипак могу постојати случајеви када одступања у судској пракси доводе до закључка о кршењу члана 6. Конкретно, Суд је навео да, када различите одлуке донесе исти домаћи Врховни суд, као у овом случају, или разни судови из исте гране правног система који доносе пресуде као судови последњег степена, многобројност опречних пресуда може довести до правне несигурности која може смањити поверење јавности у правосудни систем (видети случај *Бејан против Румуније (бр. 1)*, предмет 30658/05, пресуда ЕСЉП од 6. децембра 2007, §§ 38-39). Да би утврдио да ли таква неизвесност постоји у другим случајевима, Суд је разматрао да ли постоје „значајне и дуготрајне разлике“ у судској пракси Врховног суда, да ли домаћи закон обезбеђује механизам за превазилажење ових недоследности, да ли је тај механизам примењен и, уколико је прикладно, са каквим резултатом“ (видети [ВВ], случај *Нејдет Шахин и Перихан Шахин против Турске*, предмет 13279/05, пресуда ЕСЉП од 20. октобра 2011, § 53). Такође, Суд је разматрао да ли је недоследност изолован случај или погађа велику групу људи (видети случај *Албу и остали против Румуније*, предмет бр. 34796/09 и остали, пресуда ЕСЉП од 10. маја 2012; и случају *Тудор Тудор против Бугарске*, предмет бр. 21911/03, пресуда ЕСЉП од 24. марта 2009. године. Даље, у погледу правосудних недоследности унутар Врховног суда, Европски суд је навео да је улога судова који доносе пресуде у последњем степену да обезбеде садржајније образложење при одлучивању које је у супротности са утврђеном судском праксом (видети ЕСЉП, *Атанасовски против Бивше југословенске Републике Македоније*, наведен изнад, § 38).
74. У погледу околности овог предмета, Комисија напомиње да је Посебна комора установљена у оквиру Врховног суда Косова као једино тело чији је задатак био да одлучује о захтевима радника у првом и последњем степену, пошто није постојала могућност улагања жалбе на његове одлуке бар до краја 2008. године (видети Саветодавна комисија за људска права (ХРАП), случај *Тодоровић*, предмет бр. 33/08, одлука од 17. априла 2009, §§ 34-36). Комисија такође примећује да су одступања у оквиру судске праксе Посебне коморе била значајна и дуготрајна, као што је изнад описано, а правни оквир није предвиђао ниједан други механизам или поступак којим би се таква одступања превазишла. Ова одступања су потенцијално погађала велики број људи у контексту приватизације друштвених предузећа на Косову чиме су нарушавала начело правне извесности у односу на овај поступак.

Комисија сматра да је ово одсуство сигурности у погледу судске праксе имало за последицу лишавање жалиоца могућности добијања дела прихода од приватизације ИМН-а, док су друга лица у сличној ситуацији стекла то право (упоредити са ЕСЈП, случај *Бејан против Румуније* (бр. 1), наведен изнад, § 40). Комисија даље напомиње да Посебна комора није доставила задовољавајуће објашњење о томе зашто је по његовом предмету донета другачија одлука од предмета других припадника националних мањина у истој чињеничној ситуацији.

75. У погледу жалбе жалиоца да је дискриминисан у односу на његове тадашње колеге српске националности из ИМН-а, Комисија напомиње да је овај поднесак достављен једино Комисији, а не Посебној комори, која га због тога није узела у разматрање. Такође, због немогућности приступа релевантним документима КПА, Комисија није могла да потврди да ли су у поступку приватизације ИМН-а бивши радници који су били у истој ситуацији као жалилац били боље третирани од њега, како је то навео жалилац.
76. Комисија напомиње да из навода жалиоца проистиче друго питање, сходно члану 14 ЕКЈП посматрано у вези са чланом 6 ЕКЈП, да је у његовом случају Посебна комора потпуно занемарила постојање посредне дискриминације чија је он био жртва због припадања египатској мањини. Како је истакла Посебна комора у горепомнутим случајевима, ово је била „опште позната ствар“ и као таква није захтевала додатне доказе (видети § 70 изнад). Жалилац такође тврди да је морао да напусти Косово и да није могао да се врати у предузеће и настави са обављањем својих радних активности због свог етничког порекла. Да је безбедносна ситуација дозвољавала припадницима мањинских етничких заједница да остану на тој територији, он би остао на платном списку предузећа и тако би стекао пуно право на део прихода од приватизације истог. Због немогућности да се врати на посао, он је био елиминисан из поступка приватизације. Стога би, по мишљењу Комисије, захтевање детаљнијег приказа дискриминације, заснованог на конкретним околностима, ставило неоправдан терет на велики број припадника мањинских заједница.
77. Као што је изнад назначено, СПГС наводи да у поступку пред Посебном комором жалилац није поткрепио релевантним доказима своју тврдњу о томе да је био жртва дискриминације. СПГС стога закључује да је Посебна комора донела пресуду на основу правилног испитивања достављених доказа и да жалиочев пропуст да достави релевантне доказе које поседује не може да доведе до кршења члана 14 ЕКЈП тумаченог у комбинацији са чланом 6 ЕКЈП или члана 1 Протокола бр. 12 ЕКЈП. На основу горе изнетог, УНМИК тврди да је и овај део жалбе очигледно неоснован.
78. Комисија сматра да се жалилац у суштини жали на пропуст Посебне коморе да исправи постојећу неједнакост чије су жртве били жалилац и други бивши запослени који су се налазили у истој ситуацији.
79. Иако се позива на релевантну судску праксу Европског суда у вези са чланом 14, Комисија је већ утврдила да „без обзира на то што је очигледно неутрално, опште применљиво правило може да има дејство различитог опхођења према људима, нпр. по основу њихове етничке припадности. Када се група људи, због свог етничког порекла, налази у угроженом положају у односу на особе другог порекла, надлежни органи су у обавези да обрате посебну пажњу на специфичне потребе те групе. Захтев за овај посебан вид разматрања постоји у релевантном правном оквиру и у одлукама по питању конкретних предмета“ (видети, у погледу ситуације Рома у

одређеном броју земаља Централне и Источне Европе, ЕСЈП [ВВ], случај *Д. Х. и остали против Чешке Републике*, наведен изнад у § 59 above, § 181; ЕСЈП [ВВ], случај *Ориуш против Хрватске*, наведен изнад у § 64, § 148; видети такође случај *Парлић*, предмет бр. 01/07, мишљење ХРАП од 18. јуна 2010, § 57).

80. Комисија напомиње стање рањивости у коме су се налазиле расељене мањинске групе на Косову након оружаног сукоба и, конкретно, додатну рањивост оних људи који су, попут жалиоца, припадници не-српских мањина. У складу са раније поменутиим мишљењем Комисије по предмету *Парлић*, њихова ситуација је захтевала усвајање позитивних мера заштите од стране надлежних органа како би се обратила посебна пажња обезбеђивању њихових фундаменталних права, укључујући права у поступку приватизације друштвених предузећа на Косову (видети ХРАП, случај *Парлић*, наведен изнад § 55).
81. Комисија примећује да је на нивоу законског оквира, члан 10.4 Уредбе УНМИК-а бр. 2003/13, допуњен одредбама Закона против дискриминације у погледу терета доказивања, обезбедио адекватну заштиту јер је обезбедио право на део прихода од приватизације бившим запосленима који су били жртве непосредне или посредне дискриминације. Међутим, Комисија сматра да је Посебна комора применила те одредбе у овом предмету без узимања у обзир конкретне ситуације жалиоца као припадника етничке мањине, чије је гоњење након оружаног сукоба било опште позната ствар.

Терет доказивања

82. Комисија са уважавањем констатује да су Уредба УНМИК-а бр. 2003/13 и косовски Закон против дискриминације усвојени не само да спрече дискриминацију, већ и да се судским поступком обезбеди законска гаранција одсуства дискриминације. Следствено томе, у члану 8.1 Закона стоји да када особа која наводи постојање дискриминације утврди чињенице из којих се може иста претпоставити, на туженој страни је да оповргне дискриминацију.
83. Комисија напомиње да је, у прилог својој тврдњи, жалилац доставио чињенице као и документоване доказе КПА и Посебној комори да је радио у ИМН-у приближно 20 година до периода март-јун 1999. године; да је, по избијању нереда на Косову 1999. године, у страху од гоњења због своје етничке припадности, побегао из тог разлога у Црну Гору и да тако није више могао да ради у предузећу; да је из тог разлога прекинут његов радни однос у ИМН-у; да је након одређеног времена покушао да настави са послом у ИМН-у, али безуспешно.
84. У погледу ових поднесака, Комисија сматра да је жалилац навео довољан број чињеница како би представио предмет *prima facie* о посредној дискриминацији пред Посебном комором, сходно чему је, по закону, КПА била у обавези да, као тужена страна, докаже да жалилац заправо није био жртва дискриминишућег поступања. Упркос томе, Посебна комора није дала правоснажност овој одредби; она је тврдила да такве чињенице нису достављене и да због тога КПА није била у обавези да оспори наводе жалиоца о дискриминацији. Специјална комора такође није навела никакав разлог за то.
85. Укратко, Комисија сматра да је Посебна комора деловала на дискриминишући начин, одступањем од своје претходне судске праксе; неузимањем у обзир посредне дискриминације коју је претрпео жалилац; и тиме што није пребацила терет доказивања како налаже члан 8 Закона против дискриминације.

86. Размотривши горенаведено, Комисија напомиње да јој је жалилац доставио довољан број чињеница како би утврдио да је Посебна комора према њему поступала другачије него према другима у истој ситуацији. Комисија сматра да ово чини *prima facie* предмет о дискриминацији који СПГС није оповргнуо.
87. Комисија дакле закључује да је дошло до кршења члана 14, посматраног у комбинацији са чланом 6 ЕКЉП.

В. Наводно кршење члана 1 Протокола бр. 1 ЕКЉП

88. Жалилац се такође жали на то да је, као последица чињенице да поступак пред Посебном комором није био праведан и да није спроведен на недискриминишући начин, њему ускраћено право на материјалну добит која проистиче из поступка приватизације. У тим погледу, он се позива на кршење његових имовинских права загарантованих чланом 1 Протокола бр. 1 ЕКЉП.
89. Без да одговори на питање да ли у овом случају жаличево потраживање дела прихода од приватизације ИМН-а чини „власништво“ у смислу члана 1 Протокола бр. 1, Комисија сматра да би се овај део жалбе у великој мери подударао са њеном проценом сходно члану 14 ЕКЉП, у комбинацији са чланом 6 § 1.
90. Због тога Комисија сматра да није неопходно да процењује жалбу и са становишта члана 1 Протокола бр. 1 ЕКЉП (упоредити са случајем *Парлић*, предмет ХРАП, наведен изнад у 79, §§ 47-49).

С. Наводно кршење члана 1 Протокола бр. 12 ЕКЉП

91. У својој одлуци о прихватљивости, Комисија је напоменула да ова жалба такође може да покрене питања сходно члану 1 Протокола бр. 12 ЕКЉП. Комисија признаје важност овог Протокола у решавању неједнакости; међутим, она сматра да ова одредба не покреће засебна питања, поред оних горенаведених, и да због тога није неопходно додатно разматрање жалбе у смислу ове одредбе.

V. ЗАКЉУЧНИ КОМЕНТАРИ И ПРЕПОРУКЕ

92. Комисија подсећа да је установила да је жалилац био жртва дискриминације по основу своје етничке припадности у поступку пред Посебном комором.
93. Комисија такође подсећа да расна дискриминација и дискриминација по етничком основу чине посебно увредљив вид дискриминације која, у односу на своје последице, од надлежних органа захтева „енергичну реакцију“ кад год се утврди њено постојање (видети § 65 изнад).
94. Комисија напомиње да би у овом случају уобичајено била одговорност УНМИК-а да предузме одговарајуће мере како би стао на крај запаженом кршењу права и, колико је то могуће, исправио последице истог. Међутим, Комисија је у другим предметима који су јој предочени (видети, међу многим другим предметима, случај *С. Ц*, предмет бр. 02/09, мишљење ХРАП од 6. децембра 2012; и случај *Лалић*, предмет бр. 31/08, мишљење од 14. марта 2013) већ напоменула да је, након што су Привремене институције самоуправе на Косову прогласиле независност 17. фебруара 2008. године и косовски устав ступио на снагу 15. јуна 2008. године,

УНМИК престао да спроводи извршну власт на Косову, па су ове чињенице ограничиле могућност да он обезбеди потпуну и ефикасну одштету за почињено кршење. Комисија је исто тако напоменула да је одговорност УНМИК-а у погледу правосуђа на Косову престала 9. децембра 2008. године, када је Мисија владавине права Европске уније на Косову (ЕУЛЕКС) преузела оперативну контролу у домену владавине права.

95. Комисија сматра да ова чињенична ситуација не ослобађа УНМИК од одговорности да исправи, што је могуће више, последице кршења права за која је одговоран.

У погледу жалиоца и предмета, Комисија сматра прикладним да УНМИК:

- У складу са судском праксом Европског суда за људска права у ситуацијама смањене државне надлежности, Комисија је мишљења да УНМИК мора настојати, свим расположивим дипломатским средствима у односу на ЕУЛЕКС-а и друге надлежне органе на Косову, да пружи уверење да ће Посебна комора размотрити жалиочев захтев за део прихода од приватизације ИМН-а, уколико то жалилац жели (видети ЕСЉП [ВВ], предмет *Иласку и остали против Молдавије и Русије*, бр. 48787/99, пресуда од 8. јула 2004, §333, ЕКЉП, 2004-VII; ЕСЉП, предмет *Ал-Садун и Муфди против Уједињеног краљевства*, бр. 61498/08, пресуда од 2. марта 2010, § 171, ЕКЉП 2010. (изводи); ЕСЉП [ВВ], *Катан и остали против Републике Молдавије и Русије*, бр. 43370/04 и остали, пресуда од 19. октобра 2012, § 109; видети такође ХРАП, *Милогорић и остали*, наведен у § 34 горе у тексту, при § 49).

- Јавно призна, у разумном року, одговорност за пропуст Посебне коморе да донесе пресуду по жалиочевом захтеву на начин који није дискриминишуће природе, и да се јавно извини жалиоцу с тим у вези;

- Предузме одговарајуће мере за исплату одговарајуће надокнаде жалиоцу за нематеријалну штету коју је претрпео због дискриминације у поступку пред Посебном комором.

Комисија такође сматра прикладним да УНМИК:

- Предузме одговарајуће кораке у погледу надлежних органа на Косову како би се обезбедила потпуна примена косовског Закона против дискриминације као гаранција да се таква ситуација више неће поновити.

ИЗ ОВИХ РАЗЛОГА,

Комисија, једногласно,

- 1. ЗАКЉУЧУЈЕ ДА ЈЕ ДОШЛО ДО КРШЕЊА ЧЛАНА 14 ЕКЉП У КОМБИНАЦИЈИ СА ЧЛАНОМ 6 ЕКЉП;**
- 2. ЗАКЉУЧУЈЕ ДА НЕ ПОСТОЈИ ПОТРЕБА ДА СЕ ИСПИТА ЖАЛБА У ПОГЛЕДУ ЧЛАНА 1 ПРОТОКОЛА БР. 1 ЕКЉП;**

3. ЗАКЉУЧУЈЕ ДА НЕ ПОСТОЈИ ПОТРЕБА ДА СЕ ИСПИТА ЖАЛБА У ПОГЛЕДУ ЧЛАНА 1 ПРОТОКОЛА БР. 12 ЕКЉП;

4. ДАЈЕ ПРЕПОРУКУ ДА УНМИК:

- a. УТИЧЕ НА ЕУЛЕКС И ДРУГЕ НАДЛЕЖНЕ ОРГАНЕ НА КОСОВУ ДА ПОСЕБНА КОМОРА РАЗМОТРИ ЖАЛИОЧЕВО ПОТРАЖИВАЊЕ ДЕЛА ПРИХОДА ОД ПРИВАТИЗАЦИЈЕ ИМН-А, УКОЛИКО ЖАЛИЛАЦ ТО ЖЕЛИ;**
- b. ЈАВНО СЕ ИЗВИНИ ЖАЛИОЦУ ЗА ПРОПУСТ ПОСЕБНЕ КОМОРЕ ДА ПРЕСУДИ ПО ЊЕГОВОМ ЗАХТЕВУ НА НАЧИН КОЈИ НИЈЕ ДИСКРИМИНАТОРНЕ ПРИРОДЕ;**
- c. ПРЕДУЗМЕ ОДГОВАРАЈУЋЕ КОРАКЕ ЗА ИСПЛАТУ АДЕКВАТНЕ НАДОКНАДЕ ЖАЛИОЦУ ЗА НЕМАТЕРИЈАЛНУ ШТЕТУ КОЈУ ЈЕ ПРЕТРПЕО КАО ПОСЛЕДИЦУ ДИСКРИМИНАЦИЈЕ;**
- d. УСПОСТАВИ САРАДЊУ СА НАДЛЕЖНИМ ОРГАНИМА НА КОСОВУ КАКО БИ СЕ ОБЕЗБЕДИЛА ПОТПУНА ПРИМЕНА КОСОВСКОГ ЗАКОНА ПРОТИВ ДИСКРИМИНАЦИЈЕ, КАО ГАРАНЦИЈА ДА СЕ ИСТА СИТУАЦИЈА НЕЋЕ ПОНОВИТИ;**
- e. ОДМАХ ПРЕДУЗМЕ ЕФИКАСНЕ МЕРЕ ЗА ПРИМЕНУ ПРЕПОРУКА КОМИСИЈЕ И ОБАВЕСТИ ЖАЛИОЦА И КОМИСИЈУ О ДАЉЕМ РАЗВОЈУ ОВОГ ПРЕДМЕТА.**

Андреј Антонов
Извршни службеник

Марек Новицки
Председавајући